

Contribution ID: 85

Tür: Oral Presentation

Yapay Zekâ Bağlamında Bilim/Teknoloji ve Sanat İlişkisi

18 Aralık 2024 Çarşamba 14:00 (30 dakika)

Çağımızdaki bilimsel/teknolojik gelişmeler yaşamımızın bütün alanlarını derinden etkilemektedir. Sanat ve bilim/teknoloji ilişkisine bakıldığında, birçok boyutunun ön plana çıktığı görülecektir. Söz konusu ilişkiye bakıldığında, bilimin/teknolojinin, öncelikle sanatın nesnesi olduğu görülecektir. Bilimi/teknolojiyi konu alan edebiyat eserlerinin başında Brecht'in Galilei'in Yaşamı (Brecht 301983) adlı oyununun geldiği görülecektir. Burada öncelikle bilim insanının, kendi bilimsel çalışmalarını ve bilim insanı kimliğini kilise gibi bir güç karşısında hangi ölçüde savunabildiği konusu tartışılmaktadır. Bilimi/teknolojiyi konu alan edebiyat eserlerinden bir başkası ise, F. Dürrenmatt'ın Fizikçiler (Dürrenmatt 1980) adlı oyunudur. Bir bilim insanı, bilimsel çalışmalarını sürdürürken, ulaştığı sonuçların insanlık açısından yıkıcı sonuçlar doğuracağını gördüğü için, ulaştığı sonuçların, başkalarının eline geçerek olası kötüye kullanımlarını engellemek amacıyla deli rolü yaparak kendisine kimsenin ulaşamayacağını düşündüğü psikiyatri kliniğine kapatılmasını sağlar. Sanat ile sanat dışı alanın girift bir ilişki içinde olduğu alanlardan biri de Ready Made niteliğindeki sanat eserleridir. Burada aslında kendisi başlangıçta sanat eseri olmayan gündelik kullanım nesnelere, belli koşullar altında Ready Made sanat eseri olarak sunulmaktadır. Yukarıda verilen, gündelik nesnelere bir sanat eserine dönüştürülmesine koşut olarak verilebilecek çarpıcı Edebiyat eserleri örneklerinden biri, Alfred Döblin'in Berlin Alexanderplatz adlı romanıdır. Romanda, Alman Demiryolları fiyat çizelgesine, herhangi bir değişiklik yapılmadan edebiyat eserinin bir ögesi olarak yer verilmektedir. Benzer bir başka edebiyat eseri örneği de, Erich Fried'in bir şiir kitabında yer alan şiirdir. Şiir, Alman polisininin, bir polis köpeği arama sürecinde, bir günlük gazeteye verdiği ilan metninden oluşmaktadır. Yukarıda sayılan örnekler, sanatın nesnesi olan alanlarla ilgili idi. Ancak bağlam bir yana bırakılacak olursa, sanat eseri –sanatçı - izleyici/okur üçlüsü açısından bakıldığında, günümüzde bilimsel/teknolojik gelişmelerin sonuçlarının, diğer birçok alanda olduğu gibi, sanatın öznesi niteliği kazanma boyutunda da önemli tartışmaların ortaya çıkmasına neden olduğu görülecektir. Bilimsel/teknolojik gelişmeler, yaşam açısından olumlu boyutlar içeren sonuçlar doğurabilir. Son dönemin en çarpıcı bilimsel/teknolojik gelişmelerinden biri de, yapay zekanın ulaştığı aşamadır. Sanat/edebiyat açısından bakılacak olursa, bilimsel/teknolojik gelişmelerin önemli sonuçlarından biri olan yapay zekanın, artık sanatın nesnesi olmanın ötesinde, sanatın öznesi olup olamayacağı konusu yoğun olarak tartışılmaya başlanmıştır. Bu açıdan bakıldığında yapay zekanın, çeviri süreci, metin redaksiyonu, sözcük çalışmaları gibi metin üretimi ile ilgili birçok alanda yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Buradaki tartışmanın odağında, yapay zekanın hangi ölçülerde sanat üretiminin, dolayısıyla edebiyat metni üretiminin öznesi olabileceği sorusu yer alacaktır.

Anahtar Sözcükler: Bilim/teknoloji, yapay zeka, sanat/edebiyat, sanatçı, sanatın öznesi

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Literature / Edebiyat

E-mail / E-posta

karakus.mahmut@gmail.com

ORCID ID

0000-0002-7306-8474

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Mahmut Karakuş (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Mahmut Karakuş (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 1.2 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Case Studies and Applications